

Jedność

Po podpisaniu w Londynie „Aktu Zjednoczenia” otrzymujemy ze wszystkich stron listy i depesze. Napływają one z Europy, z dalekich kontynentów, gdzie istnieją Oddziały i ośrodki kombatanckie, a także z Kół naszych, rozsiansych po całym obszarze Wielkiej Brytanii. Ich autorowie wyrażają zadowolenie i radość z porozumienia, osiągniętego wreszcie przez znakomitą większość polskich stronnictw i ugrupowań niepodległościowych, działających na obczyźnie. I wyrażają nadzieję, że to dzieło porozumienia doprowadzone będzie do końca, zgodnie z życzeniem najszerzych rzesz włochnych Polaków.

Akt porozumienia jest spełnieniem pragnień, wyrażanych wśród nas stale i konsekwentnie. Od szeregu lat z troską śledziliśmy ze skutkiem panujących w naszym kierownictwie politycznym rozdziewków. A już począwszy od 1950 r. sprawozdania kolejnych Zarządów, uchwały wszystkich Zjazdów Walnych SPK dają wyraz tej trosce i zawierają apele o przewrócenie jedności. Akcję gen. Sosnkowskiego poparliśmy gorąco od samego początku.

Dwie główne przyczyny sprawiają, że w szeregach naszych odczuwamy niezmiernie żywo potrzebę wspólnego działania. Raz — jako organizacja typu powszechnego, obejmująca ludzi różnych przekonań i z różnych przychodzących kierunków — a jednak mająca cel wspólny — musieliśmy i zdołaliśmy wytworzyć wśród siebie zdolność do wspólnej pracy. Po drugie — w działalności naszej spotykamy się z zagadnieniami, które trzeba rozwiązywać praktycznie i szybko.

W odróżnieniu od zagadnień politycznych, które na emigracji nie zawsze mogą być ujmowane w sposób zupełnie konkretny — zagadnienia, na które my natrafialiśmy, są z reguły konkretne i tutaj decyzji odkładać nie można. Szkoły, domy kombatanckie, księgarnie i czytelnice, kluby sportowe, działalność gospodarcza — to wszystko musi iść bez przerw i „grać”. Tym żywiej więc odczuwaliśmy skutki rozdziewków, które nie mogły się nie odbijać również na nastrojach tysięcy członków Stowarzyszenia i z tym większą radością dowiedzieliśmy się, że idzie ku lepszemu.

Życie polityczne na emigracji musi, w części i z konieczności, operować symbolami i hipotezami, nie mając natychmiastowego sprawdzianu ich realności. Jest przede wszystkim przygotowywaniem się na przyszłość, na sposobną chwilę. Na tym polega szczególna trudność powstających przed politykami naszymi zagadnień, ale też i niebezpieczeństwo oddalenia się od rzeczywistości. My zaś, w pracy społecznej,

żyjemy i musimy żyć rzeczywistością najbardziej żywą. I sądzimy, że to właśnie jest bardzo cennym wkładem do całości życia polskiego na obczyźnie. Jesteśmy elementem, który życie nasze na uchochodźstwie — w drodze do wolnej Polski — niezmiernie urealniamy.

I dlatego wydaje się nam, że w przyszłej Radzie Jedności Narodowej na obczyźnie powinno być miejsce — dotychczas jeszcze nie przewidziane — dla przedstawiciela naszego Stowarzyszenia, zrzeszającego kilkadziesiąt tysięcy ludzi. Długo przedstawiciela nie tylko tych ludzi, ale i tej pracy, opartej na rzeczywistości dotykanej i możliwej do sprawdzenia w każdej chwili. W ten sposób bliżej może będziemy urzeczywistnienia owej starej, ale jakże słusznej zasady, która mówi o „idealizmie celów w połączeniu z realizmem środków”. Ani jednego ani drugiego nie wolno nam się wyrzekać.

Z okazji nadchodzących Świąt Wielkiej Nocy Redakcja „Polski Walczącej” składa najserdeczniejsze życzenia swym Czytelnikom oraz ich Rodzinom.

Połączenie Oddziałów SPK w trzech strefach Niemiec Zachodnich

Rada Główna SPK uchwaliła — na drodze głosowania pisemnego — zlikwidować Oddział SPK w amerykańskiej strefie Niemiec, mający swą siedzibę w Monachium i włączyć jego koła do Oddziału SPK Niemcy (strefy francuska i brytyjska). W wykonaniu powyższej uchwały Zarząd Główny powołał Komisję Likwidacyjną, której zadaniem jest przyjęcie agentów od Zarządu zlikwidowanego Oddziału i przygotowanie sprawozdania na konferencję przesów Kół SPK. Konferencja odbędzie się w

Sytuacja finansowa i gospodarcza SPK w ostatnich miesiącach

Władze Główne SPK podają następujące informacje, dotyczące sytuacji finansowej i gospodarczej Stowarzyszenia w ostatnich miesiącach:

Srodki finansowe

Uzupełniając środki, pochodzące z „sum po 2 Korpusie”, uzyskano spłatę od Polish University College zobowiązania w stosunku do SPK w wys. £ 26.500. Z tej kwoty spłacono pożyczkę, zaciągniętą przez SPK w r. 1952 w wys. £ 10.000 (m.in. na prowadzenie procesu o te sumy).

W związku z nabywaniem kilku nieruchomości na nowe Domy Kombatanckie w W. Brytanii, zaciągnięto lub przygotowano zaciągnięcie pożyczek z Building Societies na Domy w Sheffield, Kirkcaldy i Bristol.

Wykonanie zobowiązań związanych z sumami po 2 Korpusie.

Dokończono spłaty reszty zobowiązań wobec różnych instytucji i organizacji, powstałych na tle odzyskania przez SPK sum po 2 Korpusie. Zakończono rozrachunki z tytułu kosztów procesu. Złatwiono polubownie wszystkie pretensje cywilne do SPK,

powstałe w ub. latach, używając tylko części rezerwy, stworzonej na ten cel przez Walny Zjazd.

Dotacje specjalne.

W działach opieki społecznej oraz kultury i oświaty wypłacono wielu instytucjom i organizacjom wszystkie dotacje, uchwalone przez Radę Główną.

Zawiadomiono Inwalidów Wojennych oraz Porozumiewawczy Komitet Organizacji Młodzieży, że środki finansowe potrzebne na stworzenie Domu Inwalidów oraz Domu Nauki i Młodzieży będą oddane przez SPK do dyspozycji natychmiast po przedstawieniu przez kompetentne organa wniosków co do nabycia obiektów, nadających się na te cele. Organizacje te natrafiły na poważne, jak dotąd, trudności w znalezieniu stosownych obiektów (w ramach kwot przeznaczonych na ten cel przez Radę Główną).

Podobne trudności powstały na tle znalezienia nowej siedziby dla szkoły w Les Ageux, zwłaszcza na tle trudności uzupełnienia dotacji SPK na ten cel z innych źródeł.

Inwestycje społeczno - organizacyjne i gospodarcze.

Z kwoty £ 100.000 włączonej do majątku SPK z sum po 2 Korpusie, prawie w całości wykonano plan inwestycji gospodarczych, a więc:

Zapisy do 15 kwietnia na pielgrzymkę na Monte Cassino

Termin zapisów na pielgrzymkę na Monte Cassino został przedłużony do dn. 15 kwietnia. Termin ten jest ostateczny.

Zapisy przyjmuje Zarząd Oddziału SPK „Wielka Brytania”, 18/20 Queens Gate Terrace, London S.W.7.

Kim był „nieznany kapitan polski” poległy w bitwie pod Arnhem?

Na cmentarzu wojskowym Arnhem — Oosterbeek — był grób z napisem „Nieznany kapitan polski”. Od niedawna napis ten brzmi: „Ks. kapelan H. Misiuda”.

Ks. Hubert Misiuda

Porządkując groby na cmentarzu, gdzie pochowano poległych w bitwie pod Arnhem, a wśród nich żołnierzy polskiej Samodzielnej Brygady Spadochronowej — Imperialna Komisja Grobów Wojennych nie zdołała ustalić nazwiska jednego z poległych oficerów. Na battle-dressie spadochronowym były znaki polskie, na naramiennikach trzy gwiazdki. Napisano: „Nieznany kapitan polski”.

Napis ten nie dawał spokoju szcokkiej przyjaźni Polaków Miss Dorothy Bladen od chwili, gdy odczytała go w czasie pielgrzymki na pole bitwy pod Arnhem. Postanowiła nie spocząć, dopóki — pisała później — nie będzie oddana część temu polskiemu żołnierzowi, „aby choć w części złagodzić tragedię jego śmierci”.

Wspólnie ze Zw. Polskich
© Musées de Grasse, Alpes-Maritimes

Spadochroniarzy, który do załatwienia tej sprawy wydelegował kol. H. Archutowski, rozpoczęto poszukiwania. Zapiski Komisji głosiły, że ciało poległego oficera zostało pochowane w obecnym grobie w czerwcu 1948 r. i że były tam przeniesione z odosobnionego miejsca przy tamie w pobliżu promu, gdzie pochowano je pierwotnie, gdy wody Renu wyrzuciły je na brzeg. Zapiski wymieniały nazwisko mieszkańca Oosterbeek, który grzebał zwłoki po raz pierwszy i był potem przy ich przeniesieniu do nowego grobu na wspólnym cmentarzu.

W badaniach, przeprowadzonych przez polskie organizacje kombatanckie, ustalono, że z pośród poległych pod Arnhem oficerów Brygady Spadochronowej w stopniu kapitana, nie zidentyfikowano tylko zwłok jednego

fabryczną dla doskonale rozwijającego się Warsztatu Mechanicznego — Radiowego SPK, który otrzymał też potrzebny kapitał obrotowy, b) zakupiono trzy sklepy żywnościowe w ramach Centrali Handlowej SPK, która otrzymała też kredyt na Księgarnię SPK, c) oddano w dzierżawę zakupiony w ramach planu inwestycyjnego Cheniston Hotel.

Wszystkie te inwestycje okazały się celowe. Jeden tylko z zakupionych sklepów nie przynosił zysków netto.

Wykonano inwestycje w W. Brytanii, uzgodniono wytyczne tej akcji z Oddziałem „Francja”, udzielono pomocy organizacyjnej przy stworzeniu Domu SPK w Brukseli. Uzyskano po kilku miesiącach zabiegów zgodę Banku Angielskiego na transfer £ 30.000 do Kanady, z której to kwoty przekazano już £ 5.000 na stworzenie Domu Inwalidów w Kanadzie. W związku z tym przebywa obecnie w Kanadzie delegat Zarządu Gł. oraz zainteresowanego projektem Oddziału „Niemcy” — kol. Zawalich-Mowiński. Dalsze przekazy do SPK w Kanadzie nastąpią po uzgodnieniu planu życia tych kwot.

Zarząd Główny rozważa obecnie całość planu inwestycji na Domy Kombatanckie poza W. Brytanią.

Inne sprawy.

Aby usprawnić działalność placówek gospodarczych, Zarząd Gł. przeprowadził szereg zmian personalnych w kierownictwie tych placówek, przeprowadza reorganizację Centrali Handlowej, gospodarki Domów w Londynie i Edynburgu oraz współdziałał z Zarządem Oddziału Francja w sprzedaży „Ancomu”.

Gospodarka budżetowa.

Wobec tego, że niektóre pozycje dochodów w bież. budżecie zwyczajnym zawiodły,

(Dokończenie na str. 2)

Sejm sportowców

(Od naszego sprawozdawcy sportowego)

Dn. 28 marca odbył się w Birmingham walny zjazd delegatów polskiej klubów sportowych w W. Brytanii, przy udziale ponad 40 osób. W zjeździe tym wziął również udział przedstawiciel Zarządu Oddziału SPK „W. Brytania”. Oto co pisze nasz sprawozdawca sportowy, który był obecny na zjeździe.

Sportowcy na boisku, sportowcy przy stole pingpongowym, Starościk wyrównał w ostatniej minucie, Gerula chwycił karnego tuż przed końcowym gwizdkiem... to już było wiele razy. Do tego przywykliśmy — do sportowych sejmów jeszcze nie.

Walny zjazd delegatów polskich klubów sportowych w Birmingham był pierwszym zjazdem Związku PKS. Zjazd się „udał”. Obrady toczyły się gładko, krytyka była rzeczowa, a dyskusję cechowała troska o dobro sportu polskiego w W. Brytanii.

Przemówienia, sprawozdania i krytyka.

Obradom przewodniczył kol. J. Hetman („Złot“ Walia), protokół prowadził kol. K. Wojciechowski (Komb. K. S. „Amatorzy“, Manchester). Przedstawicielem Zarządu Oddziału SPK W. Brytania był kol. B. Domański. Zarząd Związku stawił się w komplecie, z wyjątkiem prezesa A. Krajewskiego, który przebywa zagranicą. Kol. L. Pawłowski, urzędujący prezes, otworzył zjazd.

Finanse SPK

(Dokończenie ze str. 1)

Zarząd Główny musiał ograniczyć wydatki w szeregu pozycji, zwłaszcza poronalnych i pomocy organizacyjnych. Prace nad przygotowaniem preliminarza na rok 1954/55 są szczególnie trudne — wobec podstawowej reformy w preliminowaniu dochodów i wydatków, uchwalonej na ostatnim zebraniu Rady Głównej.

W myśl tych uchwał, w wydatkach należy przewidzieć rezerwy na podatki, które wkrótce zaczną obciążać wyniki gospodarki Stowarzyszenia (w związku z wyczerpaniem się rezerwy „strat“ — powstałej w pierwszych latach działalności).

Rada Główna zalecała też wykazywać po stronie dochodów budżetu zwyczajnego tylko te części zysków netto placówek gospodarczych, które mogą być praktycznie wpłacane na cele budżetowe.

W związku z tymi uchwałami, powstaje brak w wys. kilku tysięcy funtów (w porównaniu z dotychczasowym układem budżetu zwyczajnego), na który trzeba znaleźć pokrycie.

Nowe inwestycje gospodarcze nie przynoszą zazwyczaj poważniejszego zwrotu do chodów natychmiast. Główny wysiłek musi więc Stowarzyszenie położyć na zmniejszenie wydatków. Preliminarz budżet wydatków personalnych i administracyjnych jest najniższy w historii Sto-

Przedstawiciel SPK kol. Domański wyraził podziw dla osiągnięć Związku, który działając w oparciu o SPK już w pierwszym roku swego istnienia wykazał dużą inicjatywę, żywotność i przężność. „Władze SPK są dumne z działalności Związku... „SPK, organizacja typu powszechnego, widzi w sporcie duże zagadnienie młodzieżowe i wychowawcze... SPK popiera i będzie popierało wszystkie wysiłki Związku, bo to jest działalność konkretna, pożyteczna i potrzebna...“ Dalej kol. Domański, w imieniu władz SPK (Zarządu Głównego i Zarządu Oddziału W. Brytania) zapewnił delegatów o pomocy dla Związku ze strony SPK, a mianowicie: pomieszczenie dla biura Związku, pełną pomoc kancelaryjną i 200 funtów w budżecie od Zarządu Głównego.

To oświadczenie przedstawiciela SPK sala przyjęła z widocznym zadowoleniem.

Po sprawozdaniach Zarządu, sportowym i kasowym i odczytaniu protokołu Komisji Rewizyjnej oraz po dyskusji, jednogłośnie uchwalono absolutorium dla ustępującego Zarządu. W dyskusji mówcy domagali się zwiększonej pomocy ze strony SPK, rozszerzenia programu sportowego i nawiązania bliższej łączności ze sportową Polonią francuską. Dużo czasu poświęcono dyskusji w sprawach techniczno-sportowych.

Budżet — nowe władze.

W ub. roku budżet Związku wyniósł sumę £ 453.111, na

rok bieżący preliminowano budżet w wys. £ 420, dając tym dowód ostrożności i realizmu. Jeżeli wpływy będą większe, to nie przepadną...

W głosowaniu do Zarządu wybrani zostali: prezes — gen. K. Głabisz, wiceprezesa — koledzy Garliński i Gregoajtis (obaj z Londynu), sekretarz kol. T. Krasoń (Londyn), skarbnik kol. K. Małecki (Gloucester), członkowie Zarządu koledzy J. Kluk, (Lilford), R. Romanowski (Manchester), K. Schmidt (Lubeham), J. Socha (Leicester), K. Wojciechowski (Manchester), Komisja Rewizyjna: koledzy J. Hetman (Walia), S. Szplit (Londyn), Wojciechowicz (Birmingham).

Nowe władze Związku składają się z wypróbowanych działaczy sportowych, toteż należy się spodziewać, że rok następny będzie pomyślny dla sportu polskiego w W. Brytanii.

Off-side

Współdziałanie w pracy oświatowej Umowa SPK z Polską Macierzą Szkolną

Z dn. 17 marca weszła w życie umowa o współpracę, zawarta przez SPK Oddział „Wielka Brytania“ z jednej a Polską Macierzą Szkolną w W. Brytanii z drugiej strony. Rozmowy w tej sprawie toczyły się od dłuższego czasu — od chwili, gdy w styczniu b.r. Zarząd Oddziału SPK „W. Brytania“ wystąpił z inicjatywą ich nawiązania. (Informowaliśmy o tym naszych Czytelników przed dwoma miesiącami).

Poniżej podajemy tekst zawartej umowy.

„1. W interesie rozwoju oświaty szkolnej i przedszkolnej na terenie W. Brytanii, Polska Macierz Szkolna w W. Brytanii i Stowarzyszenie Polskich Kombatantów, Oddział W. Brytania zgadzają się na współdziałanie organizacyjne.

Zarząd Główny Polskiej Macierzy Szkolnej w W. Brytanii uznaje SPK, Oddział W. Brytania za Organizację

Na dziesięciolecie bitwy o Monte Cassino

Zarząd Główny SPK podaje do wiadomości Zarządowi i Delegatom SPK, iż te ośrodki SPK, które organizują w swoich miejscowościach uroczystości Monte Cassino, mogą otrzymać bezpłatnie nowowydaną przez EPK i Komitet Obchodu 10-tej Rocznicę Bitwy o Monte Cassino książkę p.t. MONTE CASSINO W DZIESIĘCIOLECIE BITWY, zawierającą bogaty materiał pomocy do urzędzenia obchodów rocznicy bitwy.

Książka zawiera opracowania gen. W. Andersa, gen. Z. Bohusza-Szysko, red. J. Bielawicza a także wybór prozy i wierszy, nuty, bibliografię i rysunki.

Zainteresowane Koła SPK winny się zwrócić niezwłocznie z zamówieniem do swych zarządów Oddziałów zaznaczając, iż książka ma służyć jako materiał pomocniczy dla organizatorów ob-

Na jubileusz 35 lecia pracy wręczenie nagrody SPK K. Wierzyńskiemu w N. Jorku

Dn. 27 marca, w teatrze Instytutu Mody w Nowym Jorku odbyła się uroczystość, poświęcona 35 letniemu jubileuszowi działalności literackiej Kazimierza Wierzyńskiego.

W czasie tej uroczystości prezes Zarządu SPK w Stanach Zjednoczonych kol. Gierat wręczył Kazimierzowi Wierzyńskiemu, imieniem Zarządu Głównego w Londynie, przyznaną mu niedawno

nagrodę literacką. Kol. Gierat odczytał również list gratulacyjny, przesłany z Londynu przez Zarząd Główny SPK.

Główne przemówienie wygłosił prof. O. Halecki. Przemawiali również: Józef Wittlin, Jan Lechoń, Ks. Burant, W. Zachariasiewicz oraz Kazimierz Wierzyński.

Bogaty program koncertowy i recytacyjny zapowiadała Maria Modzelewska.

Polscy zapaśnicy w Bristolu

Polacy w Bristolu dotychczas nie mieli własnego klubu. Jest on dopiero organizowany, po ostatnim zebraniu informacyjnym SPK, w marcu br., na którym utworzono komitet organizacyjny klubu.

Jak dotychczas, młodzież polska grała w koszykówkę w miejscowych drużynach angielskich. Pingpongiści grają w SPK, a kilku uprawia zapaśnictwo w zespołach angielskich.

Ostatnio w mistrzostwach

Bristolu w wadze piórkowej A. Staniszewski zdobył wice mistrzostwo, w półśredniej C. Hinkler — mistrzostwo, w półśredniej S. Zacharek wice mistrzostwo.

Zapaśnictwo ponadto uprawiają: B. Broniewski, W. Monkiewicz, E. Woźniak, R. Zadarnowski. Trenerem jest E. Steżycki (zawodowy zapaśnik). W powstającym obecnie polskim klubie sportowym będzie również sekcja zapaśnicza.

Współdziałającą w rozumieniu art. 9 Statutu Tymczasowego Pol. Macierzy Szkolnej w W. Brytanii, EPK, Oddział W. Brytania będzie mieć prawo do udziału w walnym zebraniu Polskiej Macierzy Szkolnej w W. Brytanii przez trzech delegatów.

2. Koła SPK w W. Brytanii, prowadzące działalność w zakresie oświaty szkolnej i przedszkolnej, mają prawo do korzystania z urządzeń i pomocy Pol. Macierzy Szkolnej w tych samych rozmiarach i na tych samych warunkach, jak koła Polskiej Macierzy Szkolnej.

W ramach swojego budżetu Zarząd Główny Pol. Macierzy Szkolnej otworzy Zarządowi Oddziału SPK kredyt w wysokości corocznie ustalonej. Z tego kredytu Zarząd Oddziału SPK W. Brytania udzielać będzie subwencji pieniężnych lub rzeczowych szkołom, prowadzonym przez koła SPK.

3. Obie umawiające się organizacje dążyć będą do uz-

gadniania akcji organizacyjnej w celu wyłączenia niepotrzebnej rewalizacji, należytego rozmieszczenia akcji oświatowo-organizacyjnej w terenie oraz należytego rozmieszczenia dzieci w miejscowościach, gdzie istnieje więcej niż jedna polska szkoła.

4. Obie umawiające się organizacje dążyć będą wspólnie do ujednoczenia i podwyższenia poziomu prowadzonych przez nie szkół oraz do zorganizowania systematycznej wizytacji szkół.

5. Oddział W. Brytania SPK przez Koła SPK w W. Brytanii będzie brać udział w innych zbiorcach pieniężnych lub akcjach organizacyjnych i propagandowych na podstawie każdorazowego uzgodnienia między Zarządem Głównym Pol. Macierzy Szkolnej i Zarządem Oddziału W. Brytania SPK.

6. Umowa niniejsza obowiązuje do dnia 30 września 1954 r., z tym zaś dniem winna być odnowiona.

chodu. Zarząd Główny apeluje do Kół aby następnie książka była oddana do naj-

bliższej biblioteki SPK lub przechowana w bibliotece materiałów oświat. Kola.

Już się ukazała Pamiętkowa książka MONTE CASSINO w dziesięciolecie bitwy

Artykuły i opracowania: gen W. Andersa, gen Z. Bohusza-Szysko, J. Bielawicza. Dokumenty; rozkazy i wypowiedzi dowódców polskich i alianckich. Wybór prozy i wierszy. Bibliografia wydawnictw o Monte Cassino. Rysunki i okładka S. Gliwy.

Bogaty materiał do urządzania obchodów rocznicy bitwy. Książka niezbędna dla bibliotek społecznych i szkół. Pamiętka dla każdego żołnierza polskiego.

Wydawnictwo Stowarzyszenia Polskich Kombatantów i Komitetu Obchodu X. Rocznicę o Monte Cassino.

Cena: sh. 4/6, frs. 225, DM 3.-

Do nabycia: SPK, 18, Queens Gate Terrace, London S.W.7. i wszystkie księgarnie polskie. Składy główne: na Francję — „Libella“, 12 rue St.-Luis-en l'Île, Paris IV, na Niemcy — Księgarnia SPK (22 a) Velbert, Hoferstr. 58, i St. Mikiciuk (13 a) München 54, Seehammerstr. 4. Baracke 16/B, na Argentynie — Składnica Książki Polskiej Buenos Aires Serrano 2076.